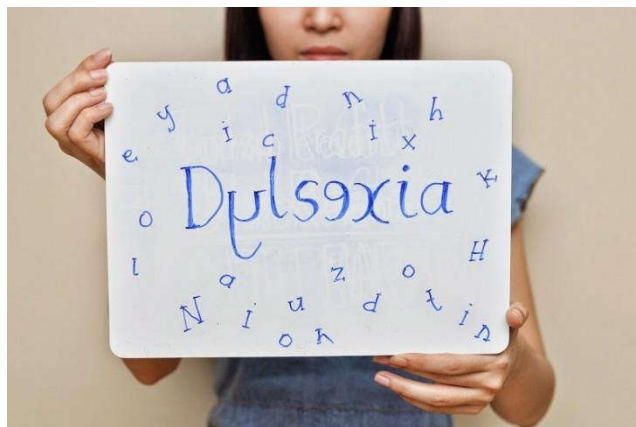

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Dysleksja, czyli trudności w czytaniu przekładające się często również na problemy ze zrozumieniem treści

Dostosowanie wymagań w zakresie formy może nastąpić w klasach, gdzie programowo jest sprawdzane opanowanie tej umiejętności.

Widząc trudności dziecka nauczyciel może odpytać go z czytanki na osobności.

Nauczyciel w zasadzie nie ma wyboru, dysleksja nie daje możliwości obniżenia wymagań jakościowych. Polem do pracy dla nauczyciela będzie dbałość o rozwój sfery emocjonalnej takiego ucznia.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Dysortografia, czyli trudności z poprawną pisownią pod względem ortograficznym, fonetycznym, interpunkcyjnym itd.

Dostosowanie wymagań znowu dotyczy głównie formy sprawdzania i oceniania wiedzy z tego zakresu.

Zamiast klasycznych dyktand można robić sprawdziany polegające na uzasadnianiu pisowni wyrazów, odwołując się do znajomości zasad ortograficznych oceniać odrębnie merytoryczną stronę pracy i odrębnie poprawność pisowni, nie wpisując tej drugiej oceny do dziennika.

W żadnym wypadku dysortografia nie uprawnia do zwolnienia ucznia z nauki ortografii i gramatyki!

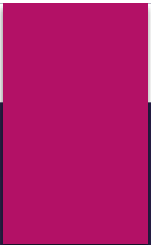

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Dysgrafia, czyli brzydkie, nieczytelne pismo

Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólne, takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne. Np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytac ustnie z tego zakresu materiału. Może też zachęcać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Dyskalkulia, czyli trudności w liczeniu

oceniaamy przede wszystkim tok rozumowania, a nie techniczną stronę liczenia.

uczeń ma, bowiem skłonność do przestawiania kolejności cyfr w liczbie i przez to jej zapis jest błędny. Zły wynik końcowy wcale nie świadczy o tym, że dziecko nie rozumie zagadnienia.

Dostosowanie wymagań będzie, więc dotyczyło tylko formy sprawdzenia wiedzy poprzez koncentrację na prześledzeniu toku rozumowania w danym zadaniu i jeśli jest on poprawny - wystawienie uczniowi oceny pozytywnej.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Główne zasady postępowania z uczniem dysleksją rozwojową

Unikać głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie.

Ograniczać czytanie obszernych lektur do rozdziałów istotnych, akceptować korzystanie z nagrań fonicznych, w wyjątkowych przypadkach z ekranizacji.

Kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia

poleceń.

- ▶ Ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania **zmniejszyć ilość zadań (poleceń) do wykonania** w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużyć czas pracy dziecka.
- ▶ **Ograniczać teksty do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek**, których nie ma w podręczniku; jeśli to możliwe dać dziecku gotową notatkę do wklejenia.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości, wskazane jest, zatem stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami.

Wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych. Częste sprawdzanie wiedzy z małych partii materiału.

W przedmiotach ścisłych podczas wykonywania ścisłych operacji wymagających wielokrotnych przekształceń, należy **umożliwić dziecku**

ustne skomentowanie wykonywanych działań.

W ocenie pracy ucznia wskazane jest uwzględnienie poprawności toku rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego.

- ▶ **Materiał programowy** wymagający znajomości wielu **wzorów, symboli, przekształceń** można podzielić na mniejsze partie, pozwolić na korzystanie z gotowych wzorów, tablic itp..

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Unikać wrywania do odpowiedzi, uprzedzić ucznia, że będzie pytany.

Dobrze jest posadzić dziecko blisko nauczyciela, dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozpraszających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela, bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu.

Złagodzić kryteria wymagań z języków obcych.

Podczas oceny prac pisemnych nie uwzględniać poprawności ortograficznej lub

oceniać ją opisowo.

- ▶ Pozwolić uczniom na **korzystanie ze słowników** ortograficznych podczas pisania wypracowań, prac klasowych.
- ▶ **Postępy w zakresie ortografii** sprawdzać za pomocą **dyktand z komentarzem, okienkiem ortograficznym, pisania z pamięci.**
- ▶ **Zakres sprawdzianu** powinien obejmować **jeden rodzaj trudność ortograficznych** - umożliwi to skoncentrowanie się na zagadnieniu, tym samym zmniejszając ilość błędów i dając poczucie sukcesu.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

W przypadku ucznia z dysgrafią wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego, pisma na maszynie, komputerze, zwłaszcza prac obszernych (wypracowań, referatów).

Nie należy również oceniać estetyki pisma, np. w zeszytach. Jeśli pismo dziecka jest trudne do odczytania, można zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną.

Bazować na **polisensorycznych** metodach

nauczania.

- ▶ **Przekazywać uczniom spostrzeżenia** na temat ich pracy. Zauważać zrobione postępy.
- ▶ Systematycznie **przeglądać zeszyty**.
- ▶ **Zezwolić na pisanie ołówkiem**, aby uczeń mógł łatwiej poprawiać błędy.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

JĘZYK POLSKI

Nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst, wskazywać wybrane fragmenty dłuższych tekstów do opracowania w domu i na nich sprawdzać technikę czytania,

dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu,

starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów

czytanie lektur szkolnych lub innych opracowań rozłożyć w czasie, pozwalać na korzystanie z książek "mówionych",

raczej nie angażować do konkursów czytania,

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

ĘZYK POLSKI

uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu,

częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac,

dać uczniowi czas na przygotowanie się do pisania dyktanda poprzez podanie mu trudniejszych wyrazów, a nawet wybranych zdań, które wystąpią w dyktandzie; można też dawać teksty z lukami lub pisanie z pamięci,

dyktanda sprawdzające można organizować indywidualnie,

błędów nie omawiać wobec całej klasy,

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

JĘZYK POLSKI

w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów, nie obniżać ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach, podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wywodu, treść, styl, kompozycja itd.), dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek, przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie, pozwalać na wykonywanie prac na komputerze.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

MATEMATYKA

Naukę tabliczki mnożenia, definicji, reguł wzorów, symboli chemicznych rozłożyć w czasie, często przypominać i utrwalać,

nie wyrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedzią, że uczeń będzie pytany,

w trakcie rozwiązywania zadań tekstowych sprawdzać, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wskazówek,

w czasie sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na rozwiązanie zadań,

można też dać uczniowi do rozwiązania w domu podobne zadania,

uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr, zapisywaniem reakcji chemicznych itp.,

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce
Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

MATEMATYKA

materiał sprawiający trudność dłużej utrwalać, dzielić na mniejsze porcje,
oceniać tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik zadania był błędny, co wynikać może z pomyłek rachunkowych,
oceniać dobrze, jeśli wynik zadania jest prawidłowy, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasną, gdyż uczniowie dyslektyczni często prezentują styl dochodzenia do rozwiązania niedostępny innym osobom, będący na wyższym poziomie kompetencji.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce
Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

EOGRAFIA, BIOLOGIA, HISTORIA

Uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw, nazwisk, dat,

w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać, częściej powtarzać i utrwalać materiał,

podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,

wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania,

zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia,

przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie często oceniać prace domowe.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

MUZYKA, PLASTYKA, WYCHOWANIE FIZYCZNE, TECHNIKA

Zawsze uwzględniać trudności ucznia,

w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,

dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małutkimi krokami,

nie zmuszać na siłę do śpiewania, czy wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudność,

dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu,

nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,

podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce, itp.,

włączyć do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce
Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

ĘZYKI OBCE

Dawać łatwiejsze zadania,

nie wyrywać do natychmiastowej odpowiedzi, dawać więcej czasu na zastanowienie się i przypomnienie słówek, zwrotów,

dawać więcej czasu na opanowanie określonego zestawu słówek,

w fazie prezentacji leksyki zwolnić tempo wypowiedzianych słów i zwrotów, a nawet wypowiedać je przesadnie poprawnie,

można pozwolić na korzystanie z dyktafonu podczas lekcji,

nowe wyrazy objaśniać za pomocą polskiego odpowiednika, w formie opisowej, podania synonimu, antonimu, obrazka, tworzenia związku z nowym wyrazem,

w zapamiętywaniu pisowni stosować wyobrażanie wyrazu, literowanie, pisanie palcem na ławce, pisanie ze zróżnicowaniem kolorystycznym liter,

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

JĘZYKI OBCE

przy odczytywaniu tekstu przez nauczyciela pozwalać na korzystanie z podręcznika,
w nauczaniu gramatyki można stosować algorytmy w postaci graficznej wykresów,
tabeli, rysunków,
podczas prezentacji materiału zestawiać zjawiska gramatyczne języka polskiego ze
zjawiskami gramatycznymi charakterystycznymi dla języka obcego,
prowadzić rozmówki na tematy dotyczące uczniów,
dawać więcej czasu na wypowiedzi ustne i prace pisemne,
liberalnie oceniać poprawność ortograficzną i graficzną pisma,
oceniać za wiedzę i wysiłek włożony w opanowanie języka, kłaść większy nacisk na
wypowiedzi ustne.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Szczegółowe dostosowania wymagań dla uczniów ze względu na zaburzenia percepcyjne

Szczegółowe dostosowania wymagań dla uczniów ze względu na zaburzenia percepcyjne

WAŻNE TERMINY

Zaburzenia percepcji wzrokowej:

- zaburzenia analizy i syntezy wzrokowej
- zaburzenia spostrzegawczości wzrokowej
- zaburzenia pamięci wzrokowej

Szczegółowe dostosowania wymagań dla uczniów ze względu na zaburzenia percepcyjne

WAŻNE TERMINY

Zaburzenia percepcji słuchowej:

- zaburzenia analizy i syntezy słuchowej
- zaburzenia pamięci fonologicznej
- zaburzenia słuchu fonematycznego
- zaburzenia bezpośredniej pamięci słuchowej

Szczegółowe dostosowania wymagań dla uczniów ze względu na zaburzenia percepcyjne

WAŻNE TERMINY

- ▶ Zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej
- ▶ Zaburzenia sprawności manualnej
- ▶ Zaburzenia orientacji przestrzennej
- ▶ Zaburzenia lateralizacji
- ▶ Zaburzenia koncentracji uwagi

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń zdolny

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń zdolny

ASADY PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Poznaj ucznia, jego możliwości i ograniczenia,

indywidualizuj jego proces edukacyjny,

nie zakładaj, iż raz postawiona diagnoza jest niezmienna,

staraj się wszechstronnie stymulować wszelkie sfery rozwoju ucznia, nie ograniczaj się do rozwijania zdolności,

sięgaj do różnorodnych metod dydaktycznych, wybieraj zwłaszcza metody aktywizujące ucznia, unikaj metod podających,

wybierając formy pracy, preferuj pracę indywidualną lub grupową, unikaj pracy zbiorowej w nadmiernym wymiarze,

postaraj się zapewnić uczniowi dostęp do bogatych środków dydaktycznych: artystycznych, technicznych i sportowych,

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń zdolny

ASADY PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

przypisz uczniowi zdolnemu funkcję asystenta nauczyciela, wówczas wspomaga on swoich kolegów, zyskuje autorytet i jednocześnie uczy się strukturalizacji i przekazu treści (relacje społeczne),

buduj wiedzę ucznia poprzez wskazywanie mu dróg jej osiągnięcia, ucz, jak krytycznie korzystać z dostępnych źródeł informacji,

angażuj ucznia do pomocy kolegom, zachęcaj go do opracowywania i prowadzenia zajęć według własnych pomysłów,

planuj indywidualny program rozwoju razem z uczniem zdolnym, by również on brał odpowiedzialność za swoje działania i osiągnięcia,

zachęcaj ucznia do formułowania własnych celów, stosowania samooceny i znajdowania indywidualnych form samodoskonalenia,

wspomagaj rozwój motywacji wewnętrznej ucznia, rozbudzaj zainteresowania i zachęcaj do doskonalenia osiągnięć.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń zdolny

METODY PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

metody aktywizujące:

metody poszukujące, szczególnie metoda problemowa i jej odmiany; stawianie przed uczniami problemów otwartych i zamkniętych, problemów według nazewnictwa W. Okonia typu „odkryć” i „wynaleźć”, problemów intelektualnych i społeczno – moralnych oraz problemów teoretycznych i praktycznych,

metody heurystyczne, np. burza mózgów; są to metody rozwijające myślenie dywergencyjne, uwzględniające wielość możliwych poprawnych rozwiązań, dostrzegania odległych związków między zjawiskami i faktami, dokonywanie skojarzeń, dostrzeganie rozwiązań nietypowych, oryginalnych, pozornie niezwiązanych z postawionym problemem,

metody rozwijające myślenie konwergencyjne, uczące myślenia algorytmicznego, dyscypliny, dokładności i systematyczności,

techniki szybkiego uczenia, np. szybkiego czytania, mnemotechniki, sprzyjające wzrostowi samoświadomości procesów rządzących uczeniem się i zapamiętywaniem.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce Uczeń zdolny

METODY PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

metody rozwijające umiejętności komunikacyjno – społeczne:

metody praktyczne, np. metoda projektów, metody zadaniowe, metody integracyjne i uczące współpracy, gry dydaktyczne, uczące wczuwania się w rolę i sytuacje innych osób, uczące empatii i zrozumienia,

dyskusje uczące doboru trafnych argumentów oraz szacunku dla innych osób (np. dyskusja punktowana, debata oksfordzka),

trening twórczości integrujący w sobie wiele różnorodnych metod heurystycznych i wdrażających do aktywnego posługiwania się słowem, posługiwania się metaforą, abstrahowaniem, skojarzeniami, intuicją oraz pracy w grupie, szacunku dla pomysłów innych, prezentacji i obrony własnych pomysłów.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce Uczeń zdolny

METODY PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

metody umożliwiające ekspresję ucznia w wybranych dziedzinach, gwarantujące poznanie i zrozumienie osób wybitnych, ich dokonań.

metody te kształtują system wartości, poczucie estetyki oraz umożliwiają znalezienie inspiracji u mistrzów.

metody waloryzacyjne, eksponujące:

ekspresyjne – umożliwiające wyrażanie własnych odczuć lub wrażeń (np. inscenizacje, symulacje, drama, metody wykorzystujące środki plastyczne lub muzyczne, itp.),

impresyjne – pozwalające na przeżycie i zagłębienie się w działania i dokonania innych (udział w przedstawieniach, wystawach, spotkaniach z pisarzami, muzykami itp.).

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń zdolny

FORMY ORGANIZACYJNE NA ZAJĘCIACH

indywidualna, pozwalająca na realizację indywidualnie dobranych zadań, dopasowanych do poziomu i oczekiwań poznawczych ucznia (ułatwieniem może być tu stosowanie odpowiednio opracowanych kart pracy),

grupowa, w której uczeń tworzy więzi społeczne, uczy się negocjacji.

dobór grupy:

grupy jednorodne – by uczniowie mogli wymieniać się zainteresowaniami, wiedzą i doświadczeniami z uczniami o podobnych możliwościach,

grupy o zróżnicowanym poziomie – by uczniowie uczyli się pomagać i wspierać innych, wypowiadać się, pokonywać nieśmiałość, przekazywać w sposób zrozumiały posiadaną wiedzę; zalecane jest także stosowanie losowego doboru grupy, aby poprzez realizowanie wspólnych celów możliwa była integracja osób o zróżnicowanym potencjale intelektualnym i społecznym.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Uczeń zdolny

FORMY ORGANIZACYJNE W SYSTEMIE KSZTAŁCENIA

zajęcia w systemie klasowo – lekcyjnym,

zajęcia pozalekcyjne w szkole – koła zainteresowań, warsztaty przedmiotowe, kluby naukowe,

zajęcia pozaszkolne – np. zajęcia w domach kultury, na wyższych uczelniach, warsztaty organizowane przez pasjonatów jakiejś dziedziny,

udział w konkursach, turniejach i olimpiadach, projektach tematycznych oraz obozach wakacyjnych (umożliwienie uczniom zdolnym konfrontacji własnej wiedzy),

indywidualny program lub tok nauki.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Bądź obserwatorem i poszukiwaczem

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w praktyce

Etap szkoły podstawowej

***Wspieranie wszechstronnego rozwoju
dziecka***

„Mów dziecku, że jest dobre,
że może, że potrafi...”

Janusz Ko

Dziękuję za uwagę!

Dorota Haręźlak

